

ЛІТЕРАТУРА

1. Ally M. Foundations of educational theory for online learning. Theory and practice of online learning / M. Ally. – Athabasca University, 2004. – Pp. 3–31.
2. Carliner S. Overview of online learning / S. Carliner. – Human Resource Development Press, – 1999. – 113p.
3. Khan B. Web-based instruction: What is it and why is it? B. Khan. – Englewood Cliffs, NJ: Educational Technology Publications, 1997. – Pp. 5–18.
4. Lever-Duffy J. Teaching and Learning with Technology / Lever-Duffy J., McDonald J.B. – Pearson International Edition, 2007. – 486 p.
5. Murray D. E-Learning for the workplace: Creating Canada's Lifelong Learners / D. Murray. – The Conferebce Board of Canada, 2001. – 45 p.
6. The ESL Computer Book: The Internet using Microsoft Explorer. – Halifax Immigrant Learning Centre, March 2007. – 60 p.
7. <http://www.athabascau.ca>.
8. <http://www.thewclc.ca/edge>.
9. <http://www.youenglishonline.ca>.

РЕЗЮМЕ

Н. В. Мукан, М. Б. Бусько. Дистанционное обучение взрослых иммигрантов в Канаде.

В статье совершён анализ дистанционного обучения взрослых иммигрантов в Канаде. Рассмотрены роль, значение и виды дистанционного обучения, а также программы, которые предлагаются взрослым иммигрантам через дистанционную форму обучения.

Ключевые слова: Канада, дистанционное обучение, взрослые иммигранты, обучение взрослых иммигрантов.

SUMMARY

N. Mukan, M. Busko. Distance learning of adult immigrants in Canada.

The article is devoted to the analysis of distance learning of adult immigrants in Canada. Not only the role, importance and different kinds of distance learning, but also programmes that are offered to immigrants through distance learning are considered in the article.

Key words: Canada, distance learning, adult immigrants, adult immigrant learning.

УДК 371.315.6:51

Н. В. Нікольська

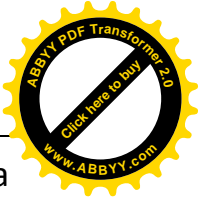
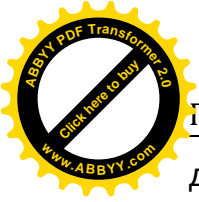
Кам'янець-Подільський аграрно-технічний університет

ДВОМОВНІСТЬ У СУСПІЛЬНОМУ ЖИТТІ ТА ОСВІТІ ШКОЛЯРІВ УЕЛЬСУ

У статті здійснено аналіз причин виникнення двомовного навчання на території Уельсу, особливостей розвитку цього педагогічного явища та опис основних типів двомовних шкіл. Особливу увагу приділено дослідженню ролі двомовності в соціумі Уельсу.

Ключові слова: двомовне навчання, перша мова, друга мова, роль двомовності у соціумі, Уельс, валлійсько мовні школи.

Постановка проблеми. Мова посідає значне місце у шкалі цінностей культурної особистості. Почуття вірності рідній мові, тривоги за її майбутнє

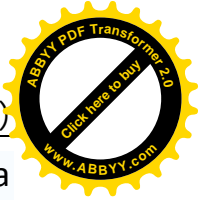
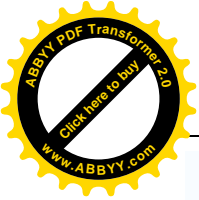
детальніше, адже мова водночас занепадає й відроджується, й обидва факти статистично зафіксовані [1].

Аналіз актуальних досліджень. Аналіз педагогічної літератури, а саме досліджень К. Бейкера (С. Baker), В. Джонса (W. Jones), Д. Саєра (D. Saer), Ф. Сміта (F. Smith), свідчить про те, що двомовна освіта знаходиться у центрі уваги багатьох науковців. Фахівці вважають, що цей вид шкільництва є особливо успішним саме в Уельсі, що зумовлює необхідність його подальшого вивчення і всебічного аналізу для визначення шляхів використання позитивного досвіду для реформування середньої школи в Україні.

Мета статті – проаналізувати причини виникнення двомовного навчання на території Уельсу, простежити історію розвитку цього педагогічного явища та дослідити основні типи двомовних шкіл; розглянути роль двомовності в сучасному соціумі Уельсу.

Виклад основного матеріалу. Щоб краще зрозуміти особливості сучасного життя в Уельсі та менталітет жителів цієї країни, нагадаємо, що Уельс ніколи не був суверенною державою в теперішніх кордонах. На думку істориків, нормандське вторгнення IX-X ст. та потреба об'єднати зусилля в боротьбі проти спільного ворога сприяло консолідації нації, створенню єдиного державного об'єднання, а також використанню єдиної мови. Навіть спроби Вільгельма Завойовника приєднати Уельс до підкореної ним Англії не призвели до успіху. Однією із причин поразки була абсолютно незрозуміла для загарбників мова місцевого населення. Лише у 1282 р. Едуарду I хитрістю вдалося приєднати Уельс до Англії. Відтоді всі спадкоємці англійського престолу традиційно мають цей титул [10]. Волелюбний характер країни проявляється й у наші дні. У 1997 р. утворено Національну асамблею Уельсу, що має право вносити зміни до законів, які приймає парламент Великобританії. У 2006 р. ухвалено другий Закон про управління Уельсом, за яким розширено повноваження Національної асамблеї [5].

Одна істотна деталь відрізняє сучасних валлійців від інших жителів Британії: їх давня мова кельтів не лише збереглася, але й сьогодні є «живою», вживаною в повсякденному житті. У деяких віддалених селах на півночі Уельсу представники старшого покоління послуговуються винятково валлійською. Спробуємо пояснити таку мовну ситуацію за допомогою невеликого екскурсу в історію розвитку валлійської мови.

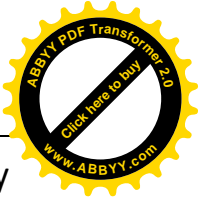
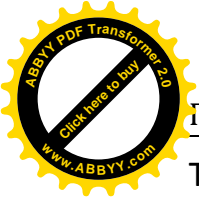
Під час Промислової революції (остання третина XVIII ст. – середина XIX ст.) унаслідок міграції працездатного населення кількість жителів, які спілкувалися валлійською, скоротилася з 80% до 50%. Але особливо стрімко втрата валлійської мови населенням Уельсу відбулася у другій половині XX ст. Як зазначає дослідник проблем багатомовності у країнах Європи Вітольд Туласієвич, ще в шістдесяті роки двадцятого століття кількість населення, яке не володіло англійською, була досить суттєвою [4, 87–100].

За статистичними даними перепису населення Уельсу у 1991 р. валлійською користувалися 508 тис. 98 осіб, що становить 18,7% усього населення графства. Ці особи є двомовними, які можуть використовувати у спілкуванні дві мови. Однак офіційного статусу надано тільки валлійській мові (в межах кордонів Уельсу).

Міжнародні конвенції про захист національних меншин викладені в деклараціях Організації Об'єднаних Націй та в документах Ради з безпеки та співробітництва в Європі. Так, у Копенгагенському документі від 29 червня 1990 року за кожною особою, яка належить до національної меншини, визнають право вивчати мову своєї меншини, а навчальні заклади (державні та приватні) мають право і повинні такі умови створювати у місцевостях, де такі особи складають значну частину населення та відповідно до можливостей у межах освітніх систем [7]. З останньої декади XX ст. валлійська мова широко використовується як засіб навчання предметів (повністю чи частково) на різних рівнях у закладах освіти Уельсу.

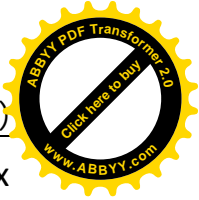
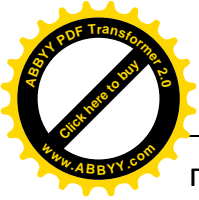
Багато валлійськомовних районів, таких, як Гвінед на північному заході та Дайфед на південному заході – це сільські малозаселені місцевості. На цих територіях загальну середню освіту нерідко здобувають валлійською. Як правило, п'ятирічні діти, які приходять до школи, протягом перших двох років у межах Державної Навчальної програми *Key Stage 1* не вивчають англійську мову, її опанування вони розпочинають у сім років. Ця мова є другим основним предметом у Національній програмі, що діє в Уельсі.

Валлієць за походженням, знаний у Європі педагог Дж. Е. Джонс вважає, що досвід Уельсу у збереженні національної мови має свої особливості. Він відзначає, що за роки після прийняття документа, відомого під назвою Акт про Валлійську проміжну освіту (1889), валлійська мова тривалий час мала досить низький статус, педагоги розглядали її як безперспективну, а тому необов'язкову для навчання в закладах освіти.

Так, у 1927 р. Міністерство освіти Великої Британії оприлюднило звіт на тему «Валлійська мова в освіті та житті». Його було підготовлено на основі масштабного опитування учнів та вчителів середніх шкіл Уельсу. За результатами було зроблено такі висновки: у жодній зі шкіл валлійською тоді не послуговувалися щоденно, учні та вчителі не вбачали потреби у використанні валлійської як засобу навчання, бракувало підручників і посібників. У результаті не було видано жодного сертифіката про опанування курсу з історії чи географії валлійською. На той час вчителі, учні та їх батьки були одностайними у думці про безперспективність навчання на території Уельсу інших мов, крім англійської. Вони вважали, що тільки вивчення англійської відкриває можливості для професійного зростання, покращує перспективи працевлаштування. Ці чинники негативно впливали на поширення валлійської мови в суспільстві та використання її як засобу навчання. Сьогодні неможливо чітко встановити причину і початок змін в освіті Уельсу стосовно використання валлійської мови. Але з часом ця мова значно зміцнила свої позиції як у суспільному житті, так і в освіті. Згодом використання валлійської як засобу опанування інших предметів стало досить поширеним явищем. Можна здогадуватися, що цьому передувало піднесення рівня національної свідомості валлійців, а також позитивний приклад шкільництва валлійською. Адже у 1939 р. в Уельсі була відкрита перша початкова двомовна школа, де навчання відбувалося валлійською та англійською за чітким розкладом. Як зазначав Д. Едвардс, «мови у тій школі процвітали і з часом школа стала взірцем для багатьох інших» [1, 10–12]. Наслідуючи цей приклад, за підтримки місцевої влади, в багатьох районах Уельсу у 50–60 роки ХХ ст. були відкриті двомовні школи для учнів 5–11 років із валлійськомовних сімей. Діти залюбки навчалися рідною мовою, а тому результати опанування змісту предметів були досить високими.

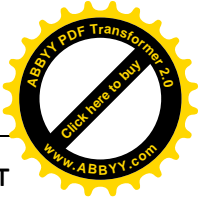
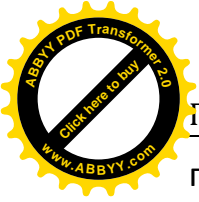
Сьогодні в деяких початкових школах центрального Уельсу майже всі предмети викладають валлійською мовою. У цих районах понад 70% населення користуються валлійською у приватному житті. Керівництво таких навчальних закладів уважає, що дітям необхідно здобувати освіту мовою корінного населення, адже в них є достатньо можливостей вивчати англійську через засоби масової інформації та з інших джерел (включаючи зразки англо-американської культури, що домінує серед підлітків). Нині в таких школах навчаються діти, батьки яких вважають себе валлійцями,

проте від 5% до 30% учнів у класах – це діти з англomовних сімей. У деяких регіонах, переважно у сільських місцевостях, часто навчаються діти із сімей мігрантів, тому рідко можна знайти клас, у якому б усі розмовляли лише валлійською, але її обов'язково вивчають хоча б 30 хвилин на день. Звичайно, таке навчання не надто сприяє збільшенню чисельності дітей, що вільно розмовляють валлійською, але вони можуть підтримати бесіду, хоча коло тем для обговорення і не буде надто широким [1, 14–15].

В освіті сучасного Уельсу діє довгострокова програма, спрямована на порівняння рівня ефективності навчання від використання у навчальному процесі валлійської та англійської мов. Вона полягає у всебічному вивченні ситуації, аналізі перспектив розвитку різних аспектів навчального процесу з використанням двох мов. Результати таких досліджень будуть відображені у рішеннях про доцільність створення нових чи вдосконалення існуючих програм для вищої та середньої освіти. Деякі фахівці (Дж. Е. Джонс, К. Бейкер) вважають такий підхід доцільним, але нарікають на повільність процесу відродження валлійської мови та культури і наполягають на необхідності його прискорення [1]. Потрібно зазначити, що сучасне промислове виробництво зосереджено в основному на півдні Уельсу, у містах Кардіфф, Суонсі, Ньюпорт, і прилеглих територіях. Порівняно індустріалізованим також є північний схід Уельсу (район Рексхема), а центр і північний захід залишаються аграрними [5]. Цей момент для нас є важливим, адже аграрні райони були й залишаються валлійськомовними, а промислові центри вже стали англomовними. Тому на північному заході і у центрі валлійськомовне шкільництво розвивається більш успішно.

У сучасній освіті Уельсу є багато підходів до реалізації двомовної освіти. Їх різноманітність, на думку дослідника двомовного навчання К. Бейкера, унеможлиблює проведення простої типології. Зокрема складність полягає у постійній «зміні рівноваги» між першою мовою валлійською та першою мовою англійською. Тобто в межах однієї школи у перший рік дітей набирають з наміром навчати їх валлійською мовою, а наступного року учнів навчають англійською. У результаті кількість дітей, що навчаються валлійською в одній школі, постійно змінюється. Така особливість шкільництва залежить від багатьох впливових чинників, а саме: наявності педагогів, їх мовної майстерності, політики місцевої влади, уподобань керівництва навчального закладу. Тому валлійськомовну школу

передусім відвідують учні, для яких першою мовою є валлійська. Але тут також навчаються діти, для яких валлійська є другою чи третьою мовою. Заняття проводяться переважно валлійською, але нерідко вчителі вдаються до двомовної практики навчання. За потреби вони проводять бесіди англійською з окремими учнями. К. Бейкер пропонує виділяти такі типи шкіл в Уельсі:

1. Початкові школи, де валлійська мова – єдиний засіб навчання різних предметів.

2. Початкові школи, де дітей навчають двох мов, комбінуючи застосування мов як засобів навчання змісту предметів.

3. Початкові школи, де валлійську вивчають як другу мову, обмежуючись вивченням її як системи, і не застосовують як засіб навчання.

4. Середні школи, де валлійську вивчають лише як першу чи другу мови, обмежуючись вивченням її як системи, без використання як засобу навчання.

5. Середні школи, де валлійську не вивчають узагалі [3, 15–16].

Проте дослідник відзначає, що така типологія є надто спрощеною, бо не враховує існуючі відмінності між середніми освітніми закладами Уельсу. Найбільшу кількість різновидів двомовних шкіл можна зустріти у графстві Гвінед, розміщеному на північному заході. Там налічується 6 основних моделей (див. таб. 1). Вибір застосовуваних моделей залежить від:

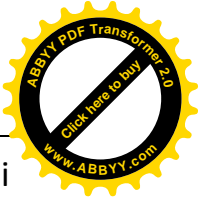
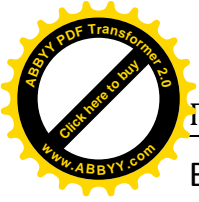
- потреб населення, яке проживає на території, його етнічного складу, включаючи дітей із сімей мігрантів;
- можливостей шкіл, наявності вчителів, спроможних викладати навчальні дисципліни двома мовами;
- рівня володіння англійською та валлійською мовами учнів, що відвідують школу;
- існування можливостей переходу з навчання однією мовою до іншої за бажання учнів та їх сімей або комбінувати мови у процесі навчання, відсутність примусовості.

1 модель	2 модель	3 модель
Школи до 600 учнів, у сільськогосподарських районах для дітей з валлійськомовних, та англомовних сімей	Школи, в яких більше ніж 600 дітей у сільськогосподарських районах, де проживають валлійськомовні і змішані	Школи, в яких більше ніж 600 дітей в етнічно змішаних районах з підприємствами індустрії.

<p>Усі викладачі двомовні</p> <p>Диверсифіковане навчання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 70% змісту програми опановують валлійською термінологію – двома мовами; - 30% змісту програми валлійською; - 20% змісту англійською; - 50% змісту одночасно двома мовами. <p>Відомості про навчання дітей іммігрантів відсутні.</p>	<p>(двомовні) сім'ї</p> <p>Здебільшого всі викладачі двомовні</p> <p>Диверсифіковане навчання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 70% змісту програми валлійською, решта – англійською; - 50% змісту програми валлійською і 50% – англійською; - 30% змісту програми валлійською; 70% – англійською <p>Діти іммігрантів навчаються тільки англійською, але можуть відвідувати уроки валлійської для ознайомлення.</p>	<p>Не всі вчителі можуть викладати двома мовами</p> <ul style="list-style-type: none"> - до 14 років 20%–30% змісту предметів викладають валлійською, 70%–80% англійською; - деякі предмети вивчають тільки валлійською. - після 14 років англійська і з часом увесь навчальний процес стає англійським. <p>Відомості про особливості навчання дітей іммігрантів відсутні.</p>
<p>4 модель</p> <p>Школи до 600 учнів у сільськогосподарських районах, населення здебільшого валлійськомовне.</p> <p>За сприятливих умов 70% змісту предметів вивчають валлійською; достатня кількість валлійськомовних учителів.</p> <p>Англійськомовних дітей два роки навчають валлійською, щоб продовжити далі навчання змісту предметів валлійською.</p> <p>Діти іммігрантів навчаються тільки англійською, але можуть відвідувати уроки валлійської для ознайомлення</p>	<p>5 модель</p> <p>Школи, в яких до 600 учнів в етнічно змішаних районах з підприємствами індустрії та сільського господарства, де валлійськомовні сім'ї в меншості.</p> <p>Двомовних учителів не вистачає.</p> <p>70% змісту предметів викладають валлійською, для іншомовних дітей можливе поступове запровадження валлійської (від 0% до 30%, потім збільшують до 50% тощо).</p> <p>Діти іммігрантів навчаються разом з усіма іншими. За потреби можлива суто англійськомовна освіта</p>	<p>6 модель</p> <p>Великі школи (понад 1000 дітей) в англійськомовних індустріально розвинених районах, кількість суто валлійськомовних дітей мала.</p> <p>Мова навчання – валлійська, але можливий перехід (за потреби) на англійську мову викладу матеріалу.</p> <p>Діти іммігрантів навчаються тільки англійською, але можуть відвідувати уроки валлійської для ознайомлення</p>

Систематизовано автором на основі джерела 1.

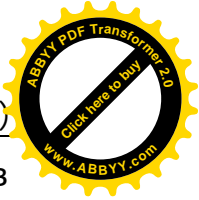
Зауважимо, що запровадження навчання валлійської мови мало слабку матеріальну підтримку з боку офіційних органів освіти, зокрема не було забезпечення навчальними матеріалами. Тому були враховані висновки Дж. Е. Джонса та К. Бейкера щодо двомовної освіти Уельсу. У дослідженні К. Бейкер зазначає, що до 60-х років ХХ ст. в Уельсі білінгвізм підтримували органи місцевої влади Уельсу [3, 67–77]. Про це писали

В. Джонс, Д. Саер, Ф. Сміт. Але тоді деякі дослідники вважали, що двомовні діти відчують «мовну плутанину» порівняно з одномовними (Д. Л. Вільямс). Однак позитивні результати експериментів щодо ефективності двомовної освіти і розширення можливостей для працевлаштування переконали населення у її доцільності. Тому не лише валлійськомовні громадяни Уельсу вибрали для своїх дітей саме цю форму навчання.

Необхідно зазначити, що, незважаючи на офіційну підтримку, двомовна освіта не розвивалася б так успішно, якби не активна позиція батьків та педагогів. Відкриттю місцевою владою м. Флінтшира у 1956 р. кількох двомовних шкіл сприяв рух «Батьки за освіту з використанням валлійської мови». Вони активно підтримали двомовну освіту в Південному Уельсі. Ініціативні групи валлійськомовних громадян, створені батьками, були зацікавлені в тому, щоб у процесі здобуття середньої освіти їх діти вивчали мову предків. Підтримували такий рух й англомовні батьки. М. Гріфітс, спеціаліст у галузі двомовної освіти, зауважує, що у 1986 р. у початкових та середніх рівнях двомовних шкіл навчалося понад 90% учнів з англомовних родин. У наш час саме батьки цих учнів є активними прихильниками освіти валлійською мовою, вони звертаються до представників місцевої влади з вимогами забезпечити їх дітям двомовне навчання. Без підтримки англомовних батьків прогрес у мовному питанні був би неможливим [3, 67–77].

Двомовна освіта поширюється у країнах Європи та Великої Британії не лише завдяки усвідомленню необхідності захищати від занепаду мови національних меншин, але й з освітніх, політичних та культурних міркувань. Люди, які володіють двома мовами, мають більше шансів для мобільності та працевлаштування. Донедавна однією з причин, що гальмували розвиток двомовної освіти в Уельсі, була відсутність норм літературної валлійської, яка тоді існувала лише у вигляді розмовної мови, однак сьогодні ситуація змінилася. Унаслідок роботи групи лінгвістів було створено сучасний варіант валлійської мови, який об'єднав норми як літературної, так і розмовної валлійської. Саме в такому вигляді мову використовують в освітньому процесі. Слід зазначити, що в різних районах Уельсу рівень знань населення та їх здатності володіти валлійською мовою значно відрізняються. Надалі двомовна освіта буде розвиватися завдяки поєднанню місцевих потреб і можливостей та з урахуванням вимог Державної навчальної програми.

На думку фахівців, для збереження валлійської і посилення її ролі в суспільстві Уельсу використання лише двомовної освіти замало. Причини цього полягають у збільшенні внутрішньої міграції (переїзд англомовних громадян в Уельс, а валлійців за його межі); значному впливі американської культури через засоби масової комунікації (радіо та телебачення, Інтернет). Крім двомовної освіти у середній ланці, досить активною є діяльність Руху ясельних освітніх установ та організованої державної молодіжної організації під назвою Валлійська Молодіжна Ліга, що пропагують використання валлійської в дошкільній освіті та вдома. Учасники підтримують працівників народної освіти, які пропагують та розвивають двомовну освіту на всіх її рівнях [3, 17–18].

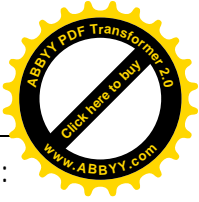
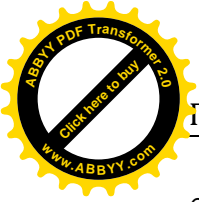
На нашу думку, значні перешкоди на шляху розвитку двомовної освіти в Уельсі становлять такі фактори, як:

- ведення дебатів щодо негативного впливу двомовності на розумові здібності учнів та їх здатність засвоювати найважливіші дисципліни шкільної програми;
- байдужість окремих людей, що розмовляють валлійською, до подальшої долі культури і мови предків;
- негативне ставлення деяких англомовних жителів до появи двомовних шкіл;
- бажання вчителів та викладачів навчати валлійської в Англії, де кращі умови праці та вища платня;
- значне зменшення кількості жителів маленьких етнічно однорідних валлійськомовних сіл.

Висновки. Отже, в Уельсі існують різноманітні форми двомовного навчання, які постійно змінюються і вдосконалюються відповідно до потреб населення. Двомовні школи в Уельсі – це перспективна галузь, що активно розвивається. У розвитку цієї освітньої галузі є значні успіхи, проте існують і проблеми, що потребують розв'язання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Baetens Beardsmore H. European Models of Bilingual Education / H. Baetens Beardsmore // Multilingual Matters LTD. – Clevedon, 1993. – 205 p.
2. Baker C. Foundation of Bilingual Education and Bilingualism / C. Baker // Multilingual Matters Limited. – Clevedon, GBR, 2001. – 496 p.
3. Baker C. Key Issues in Bilingualism and Bilingual Education / C. Baker // Multilingual Matters Limited. – 1988. – 217 p.

4. Tulasiewicz V. Mother Tongue in a Multilingual Europe / V. Tulasiewicz // GBR : Continuum International Publishing London, – 2005. – 241 p.
5. Матеріал з Вікіпедії вільної енциклопедії. Уельс [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://ru.wikipedia.org/wiki/> (5.10.2009).
6. Минасова К. Р. Двухязычие как способ культурной интеграции этнических меньшинств в многонациональном обществе / К. Р. Минасова // Социологические исследования. – 2002. – № 8. – С. 49–56.
7. Рамкова конвенція про захист національних меншин [Електронний ресурс] Документ 995_055, редакція від 09.12.1997 на підставі 703/97-вр. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main>. (5.10.2009).
8. Селіванова О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія / О. Селіванова. – Полтава : Довкілля-К, 2006. – 716 с.
9. Семчинський С. Загальне мовознавство / С. Семчинський. – К. : АТ «ОКО». – 1996. – 461 с.
10. Уельс [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.2uk.ru/wales/> (17.10.2009).

РЕЗЮМЕ

Н. В. Никольская. Двухязычие в социальной жизни и образовании Уэльса.

В статье совершён анализ причин возникновения двухязычного образования на территории Уэльса, особенностей развития этого педагогического явления и описание типов двухязычных школ. Особое внимание удалено исследованию роли двухязычия в социуме Уэльса.

Ключевые слова: двухязычное обучение, первый язык, второй язык, роль двухязычия в социуме, Уэльс, валлийскоязычные школы.

SUMMARY

N. Nikolska. Bilingualism in social life and education in Wales.

The article is devoted to the analysis of reasons bilingual studies beginning in Wales, the peculiarities of the development of this pedagogical phenomenon and different types of bilingual schools description. Special attention is paid to research bilingualism role in sociume in Wales.

Key words: bilingual education, first language, second language, bilingualism role in sociume, Wales, welshlanguage schools.

УДК 37.014.3(410)

О. О. Першукова

Інститут педагогіки НАПН України

ДО ПИТАННЯ ПРО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ ШКОЛЯРІВ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ

У статті розглянуто соціально-економічний контекст забезпечення якості освіти школярів у Великій Британії. Окрему увагу звернуто на формування законодавчої бази та становлення механізмів сучасної системи забезпечення якості освіти, проаналізовано причини їх появи, визначено функції.

Ключові слова: якість освіти, Велика Британія, забезпечення якості освіти школярів, соціально – економічний контекст.